

LECZYĆ SIĘ (37) *vb impf*

się (25), się (12).

–é– (9) *Oczko* (6), *KochTr*, *GosłCast*; też *SienLek*; –e– *Mącz* (3).

inf leczyć się (14). ◇ *praes 3 sg* leczy się (5). ◇ *3 pl* leczą się (6). ◇ *praet 3 sg m* leczył się (1). *n* leczyło się (1). ◇ *3 pl m pers* leczyli się (3). *m an* [ptaki] leczyły się (1). ◇ *imp 2 sg* lecz się (3). ◇ *2 pl* leczcie się (1). ◇ *con 3 sg m* by się leczył (1). ◇ *3 pl m pers* by się leczyli (1).

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVII w.* (z *Cn*).

Stosować w chorobie leki lub zabiegi lecznicze celem przywrócenia zdrowia; curari Mącz, Vulg, Cn (37) :

a. *W funkcji zwrotnej* (30) : Nie wżitkich [lekarstw] razem pożyway. [...] Lecz fie á pana Boga wzyway nalepżzego lekarza łobie ku pomoczy *FalZioł* V 95; *RejZwierz* 118v; *Nosocomeium Dóm* choruyących/ Szpital tych którzy fie lieczą. *Mącz* 251b, 212b; *SienLek* 18 [2 r.]; *RejZwierz* 60v [2 r.]; przeto ielli w Ieśieni fie przyydzie leczyć/ wody té iáko táko znidź fye mogą *Oczko* 29, 26, 29, 30v; Sąć fześć dni w ktorych ma być robiono: w te tedy przychodząc leczyć fie: á nie w dzień łobotni. *WujNT Luc* 13/14; Ięto zbierać namioty/ y zgániać bárány/ Y leczyć fie kto żywy/ kto ma ciężkie rány. *KmitaSpit* C3; *GosłCast* 43.

leczyć się czym (6): Chłop co fie mydłem leczył. *RejFig* Cc5; *BielKron* 450; *SienLek* 18; A sitowiem ieżiornym [ptaki] w zaiem fie leczyły. *KmitaSpit* B3, C5. *Cf Zwrot*.

leczyć się od czego (2): A (ták) wrocił fie Ioram krol leczyć fie w Izrehelu od ran *BudBib* 4.Reg 8/29, 4.Reg 9/15.

leczyć się na co (2): Przeto łtrzedz tego co napilniéy trzebá/ áby fen táki więcéy niezawádzil/ niż óná choróbá/ ná kthórą fye leczy *Oczko* 18v, 20v.

Przysłowie: Nie terazby fie leczyć/ gdy bárzo łtékacie. Mądryy każą zábiegáć/ zá czáfu wżyftkiemu *RejZwierz* A5v; Bo w chorobie trudno fie leczyć *SkarKaz* 7b.

Zwrot: »leczyć się lekarskimi rzeczmi« (1): *Medicaminibus curari*, *Lekarftw* pożywáć/ Leczyć fie lekárskimi rzeczmi. *Mącz* 73b.

W przen [czym na co] (2) : Czym fie ma łtáry leczyć ná złe łpráwy łwoie. [...] gdy iuż obaczyłz ony przeminęłe czáły zátrodnione łwoie [...] / á iużes przyłzedł ku łpokoinym czáłom łwoim/ á włzedłes prawie iáko do piękney łáźniewy do łpokoinych łath łwoich/ wypoćze s fiebie ony pirwłze á zámótáne łpráwy łwoie *RejZwierz* 161v, B2v.

Przen: *Pocieszać się w smutku, strapieniu* (1) : Ciefzyłes przed tym inłzé w tákiéyże przygodźie: [...] Teraz Miłtrzu łam fye lecz: czás *Doktór* káždemu. *KochTr* 25.

b. *W funkcji intensywnej* (1) : Między inémi zawádámi/ ktoré obáczáć ma/ ten co koniá kupuie/ ielt to táiemna j bárzo potrzebna wiedzic: á to gdyby fye kto s koniem nierad wielé leczył/ ma odelpodź koniowi máćáć między żuchwámi áż ku gárdłu/ á ielli mu guzy álbo zołzy thám wymácałz/ nierádzęć go kupic: boć ná zdrowiu będzie niepewny *SienLek* 186.

c. *W funkcji biernej* (6) :

leczyć się czym (1): Tym fie też leczą b[olączki kto]re fie czynią za wży[ma] *FalZioł* IV 37b.

Przen (4) :

a) *Być wyzwalanym od pokus, niedoskoności; być nawracanym na wiarę (3)* : Zebyfmy iáko práwi Sámárytanowie ránnego nie odbiegáli [o zjednoczeniu Rusi z Kościołem] ále go ná fwoy dobytek w fadziwfzy/ do iedności domu iednego/ w ktorym fię choroby tákie leczą/ przynosiłi. *SkarJedn* 380; Pokufy Stárfzemu oznaymione/ prętko fię leczą. *SkarŻyw* 14 *marg.*

leczyć się czym (1): bo być może/ ifz co fię nieudolnością obyczáiw ich [ludzi wzgardzonych na świecie] ráni/ to fię vboftwem ich leczy. *SkarŻyw* 589.

b) *Być pocieszanym w smutku, strapieniu [czym] (1)* : Gniewafz fię Paulo/ ifz corká twoiá/ moią fię corką zftálá? [...] Rzeczefz: świeża rána rychley fię takim dotykánim vraza nífzli leczy. *SkarŻyw* [197].

α. *Być uzdrawianym w sposob cudowny (1)* : chorych gdy przechodzili przez ono mieyfce [gdzie znajduje się grób św. Barnaby] wiele fię leczyło *SkarŻyw* 537.

Formacje współrdzenne cf LECZYĆ.

Cf LECZENIE SIĘ